

Præstø Lokalhistorie

Præstø Lokalhistoriske Arkiv & Lokalhistorisk Forening
for Præstø

17. årgang — Nr. 3. — september 2007

Indhold

Fra landbo- til parcelhushave af Hans Chr. Thomsen	s. 3
Hvorfor nu det ..	s.17
Arrangementer	s.18
Bestyrelser	s.19

Udgiver

Præstø Lokalhistoriske Arkiv, Lindevej 45, 4720 Præstø Tlf.: 5536 3109

E-mail lokalarkiv@praesto.dk &

Præstø Lokalhistorisk Forening Tlf.: 5599 3724

Formand Dorte Worsøe, Faksevej 8. 4720 Præstø

E-mail: lystskovhuset@mail.dk

Redaktion:

Ove Rye Jørgensen (ansv.) Ugledigevej 19, 4720 Præstø, Tlf.: 5599 6016.

E-mail: overye@post.tele.dk

Elsie Bjørklund, Ellerødvej 44, 4760 Vordingborg. Tlf.: 5598 5068.

E-mail: troldbj@mail.tele.dk

Hans Chr. Thomsen (ansv.) Egestræde 3, Skibinge. Tlf.: 5599 1494

4720 Præstø . E-mail: hctka@mail.dk

Lis Rathsach , Hjørnehusvej 21, 4720 Præstø. Tlf.: 5599 2626.

E-mail: lis.rathsach@c.dk

Præstø Lokalhistorie udkommer 4 gange årligt. Medlemskab af

Lokalhistorisk Forening koster årligt 100 kr.

Indmeldelse kan ske hos Knud Holm Nielsen, Tlf.: 5599 1895

Havnevej 12, 4720 Præstø. E-mail: knuboholm@yahoo.dk.

For- og bagsidefoto: Gårdhave i Egestræde 3, Skibinge og
gårdmiljø i Adelgade 98, Præstø, af Hans Chr. Thomsen

Fra landbo- til parcelhushave

Hans Chr. Thomsen

Der er rundt regnet 2.5 millioner boliger i Danmark. Heraf udgør parcelhuse og villaer 41 % - for Præstø er procenten formodentlig større. Det betyder alt andet lige, at der er sådan ca. 1 million haver i dette land, og mindst lige så mange mennesker, der er mere eller mindre haveinteresserede. Haven udgør altså et helt centralt kulturelement i Danmark. Og ikke nok hermed. Havefolket trækker en hel følgeindustri med sig – planteskoler, frøavlere, redskabsfremstillere, udsendelser i TV og radio, specieltmagasiner, sider i aviser med havestof, åbne havearrangementer, rejser udenlands til særlig smukke haver osv. Havefolket brødføder en hel industri.

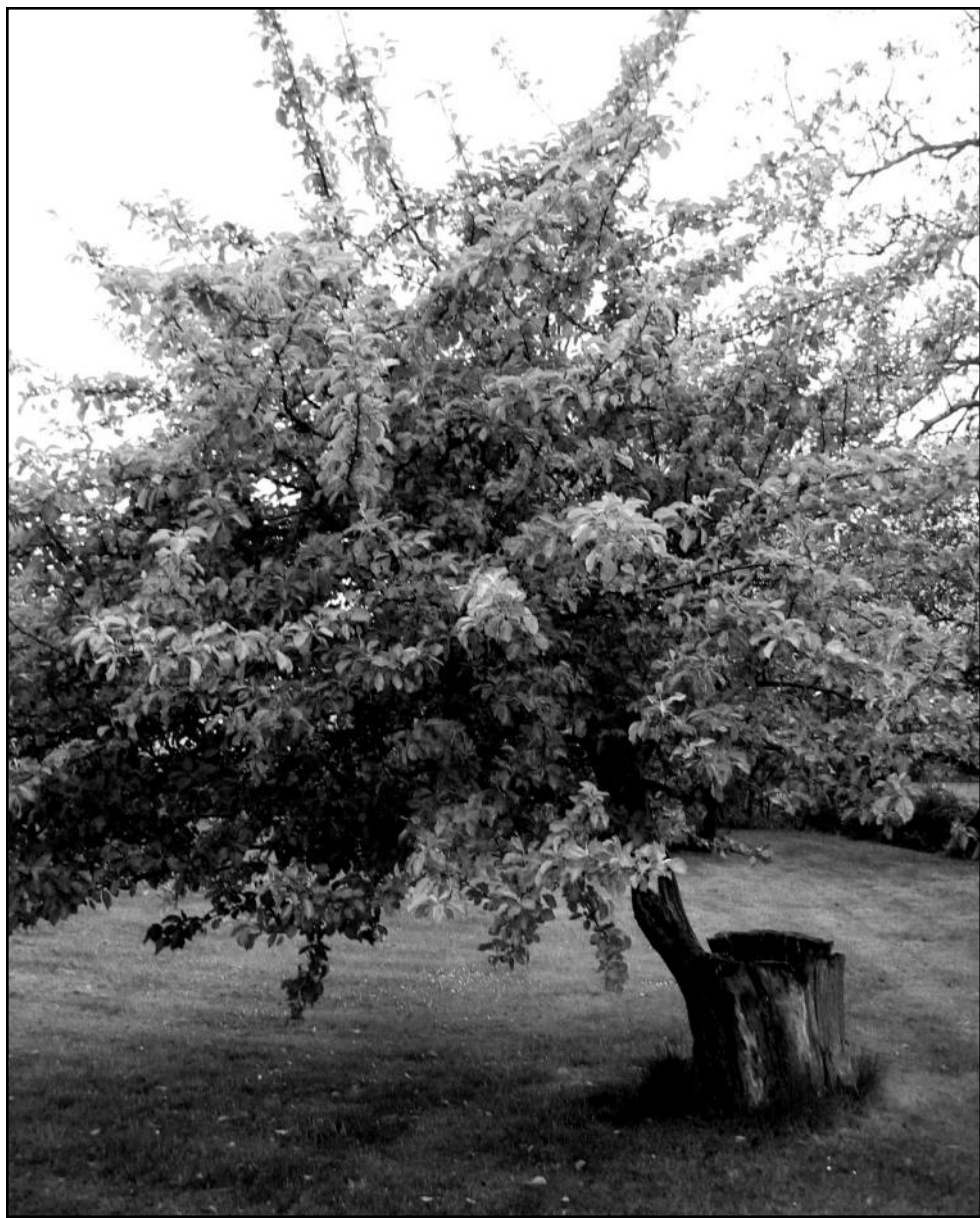
I disse år involverer meget stærke økonomiske fonde sig i et stort arbejde med at genskabe parker og større haveanlæg på udvalgte slotte, godser og herregårde. Det er en bevaringsindsats, der sigter på det elitære og det unikke. Parallelt hermed kunne man efterlyse en indsats også overfor det almindelige –

den folkelige parcelhushave f.eks. i form af et større bogværk. Når det kommer til stykket udgør den et mere omfattende kulturelement i Danmark end herregårdshaven. Hvad er der sket med den gennem omkring 150 år? Hvordan har den ændret sig, og hvad er ændringen udtryk for f. eks? ?

Oplysningstiden og landbohaven

Den danske parcelhushave har nogle af sine rødder i den danske landbohave, som primært var en nyttehave dvs. en have, hvis afgrøder indgik i husholdningen. Opfattelsen af, hvad en have var for noget, bragte landarbejderne med sig til byerne og forstædernes parceller under urbaniseringsprocessen i den forrige århundrede, og efterkrigstidens parcel- og villakvarter har et eller andet sted en nytte-dialog kørende med den gamle landbohave. Til gengæld havde de gamle landbohaver en dialog kørende med den franske oplysningstid, som nåede Danmark omkring mid-

ten af 1700-tallet. Den afstedkom en revolution i landbruget – fandt en nyttig arbejdsmark der og i landbohaven. Den danske landbohaver i 1700-tallet var ikke værd at skrive hjem om. Den var uanselig og forsømt. Der var som regel lidt kål i den og nogle få frugttræer – om nogen. Årsagerne hertil var flere. Bønderne havde ikke forstand på havens pasning, og de havde kun ringe lejlighed til at sælge deres produkter. Dertil kom at grøntsager ikke var nødvendige til deres måltider, der typisk bestod af grød, stegt flæsk og tunge melspiser. Det gjorde Det Kgl. danske Landhusholdningsselskab noget ved. Selskabet blev oprettet i 1769 og blev et af de organer oplysningstiden kom til at tale igennem. Det fik betydning for landbruget såvel som landbohaven. Pionererne for det ny var i begyndelsen de lokale præster, der i de såkaldte præstehaver arbejdede for et bedre havebrug. De blev fulgt af skolelærere, der gjorde noget for at havedyrkningen

blev fremmet i almueskolen. Landboselskabet støttede processen gennem gratis tilsending af pjecer og belønning med medaljer til særlig talentfulde præster. Selskabet oprettede også en planteskole, der uddelte gratis frugttræer til bønderne, som plantede dem - hvorefter de ofte gik ud.

Landboselskabet spekulerede naturligvis på, hvordan det kunne være, og tænkte på om det hang sammen med, at træerne var gratis. Det var som regel sådan, at hvis en i et sogn sagde ja til frugttræer, så ville de andre ikke stå tilbage. Motivationen udsprang altså ikke så meget af interesse for frugttræer som af statusforhold i landsbyen. Der ventede et langt sejt træk forude, og Landboselskabets historie er fuld af tro på, at bl.a. ros kan bidrage til at ændre verden. Pjecer og anden oplysning gik hånd i hånd med præmieringer. Lad os give nogle lokale eksempler:

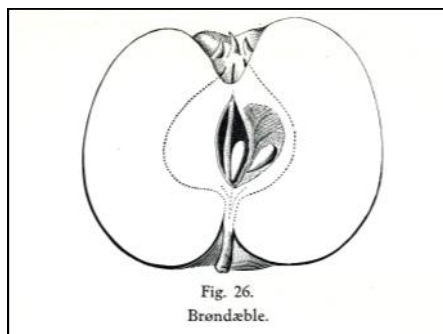
I 1780 fik degn og skoleholder Christian Falster i Skibinge en guldmedalje.

Æbletræ (Belle de Boskoop) på Marendalsbøj i Skibinge. Gården blev udflyttet 1875. Dens gamle hovedbus eksisterer stadig i bedste velgående i landsbyen . Bemærk resterne af den meget gamle stamme. Æblehaven er anlagt ud mod vejen – et typisk demonstrativt træk i det gamle landbosamfund. Man gemte ikke sin abildgård.

1792 fik gartner Garmatter ved Lillien-
dahl, Vordingborg Amt en guldmedalje
for anlæggelse af en frugttræsskole.

1799 fik Johan Hilsing i Præstø 20 rigs-
daler for tobaksavl

1808 fik Gårdmand Jens Eriksen i Dyr-
lev, Beldringe sogn, et sølvbæger for at
have bragt 30 tønder ny jord under
plov, gravet grøfter, plantet 176 æble-
træer, 300 kirsebærtræer, 200 svedske-

blommetræer m.m.

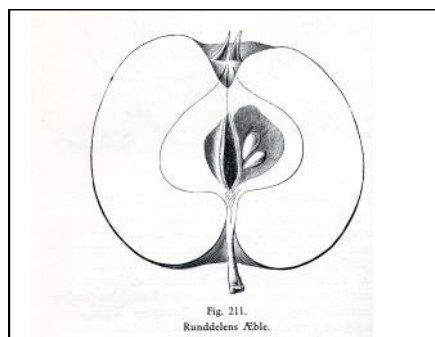
1815 fik Hans Sørensen i Mehrn sogn
en præmie for flid

Landboselskabet fik ikke lige stor suc-
ces alle steder, men i Sydsjælland gav
indsatsen pote og det i en grad, så
landsdelen, ifølge selskabet, stod som
et lysende eksempel for andre steder.

Bondefrigørelsens haver

Med landboreformerne og udflytningen
fra slutningen af 1700-tallet fik bønder-
ne mere plads omkring gårdene sam-
menlignet med de trange forhold i
landsbyen. Det betød at landbohaverne
blev større, og fra ca. 1820 kan man
tale om en ny landbohøve, som kvin-
derne tog sig af efter at mændene hav-

de udført det grovere arbejde med at
grave, lave indhegninger m.m. Kvinder-
ne var blevet frigjort for at spinde og
væve af bl.a. en ny teknologi, og brød-
bageriet tog bagerne sig af. Dermed
blev der mere tid til haven, som nu
indgik som et centralt element i hus-
holdningen. Den forsynede køkkenet,
som den altid havde gjort, men nu med
flere og med nye grøntsager. Især kar-

toflen vandt frem, men der blev også dyrket hvidkål, porrer, rødbeder, gulerødder og persille, og der kom duftende urter såsom balsam, mynte, salvie, kamille, malurt og ambra. De blev tørret og brugt til at parfumere rummene og som lægeurter.

Og så kom der ikke, at forglemme, æbler – æbler i massevis og nye sorter i massevis. I Præstø-området sorter som:

for Præstø Amt 1926:

"Planteskolen blev grundlagt 1871. Det gik smaat i Begyndelsen, da Jorden var uren og udpint. Efterhaanden blev Kjøkkenurter og Frøavl indskrænket til det mindst mulige. Der lægges nu mest vægt på Planteskolen, særlig Frugttræer, Roser, Allétræer, Stikkelsbær, Coniferae (stedsegrønne) og Hassel. Planteskolen har en god Beliggenhed ved Korsvejen.

Brøndæblet, Runddelens Æble, Baronstampe, Nysø Æblet, og fra hele Sydsjælland sorter som Dronning Louise af Danmark, Hans Wassards Æble, Hulemoseæblet, Petersgaard Graastener, Kronprinsesseæble m.fl.

Der findes en skildring af Præstøs første planteskole – Runddelens Planteskole - i Aarvog for Historisk Samfund

Da jeg kom til Egnen 1867 var der ingen Handelsingartnere i Præstø og Vordingborg. I Præstø var gamle Lysstøber Nielsen den eneste, som havde spiredygtige frø. I Vordingborg var Urte-Mette berømt for sine gode Kaalplanter. I Præstø havde de fleste beboere større eller mindre haver, hvoriblandt Hr.

Købmand Olsen har smukke unge Frugttræer i god Kultur. Hos Apoteker-
ren og Borgmesteren haves større Ha-
ver. Af Husmænd paa Øen er der en-
kelte, der tildeels forsyner Præstø med
Urter, Kartoffler, og Jordbær, særlig
Lars Andersen Skovhuse, som adskilli-
ge gange har fået Præmie for sin Have.

Villa- og parcelhushaverne

Generelt er historien om villa- og par-
celhushaven en historie om markedets

stigende indflydelse. Hvor landbohaven
var indrestyret dvs. at dens vækster
overvejende var hjemmelavede, så er
byhavens vækster markedsformidlet.
Bøndernes haver var overvejende nyt-
tehaver – byhaven er overvejende et
rekreativt og æstetisk område. Den ty-
deligste forskel på de to havetyper er
den stadig større græsplæne i parcelhus-
haven på nytteelementets bekostning.
Græsplænen er DET centrale visuelle
element i dagens parcelhushave. Men
der er naturligvis også andre elementer

*Baunebøjsgårdens have med et tæppe af
græs, en bort af buske og en flagstang*

*Udemiljø i Egestræde med en bambus-
fletstol fra mellemkrigstiden*

af betydning.

Fra slutningen af 1800-tallet begyndte man i de nye by-villaer at rykke uden-dørs. Udviklingen kom først i Københavnsområdet - i Præstø fra 1918 med udstykningen af Præstehaven. Villaerne fik døre, der gav direkte have-adgang. Der kom havemøbler, og der etableredes permanente siddepladser. Gangene blev buede under inspiration af romantisk engelsk havearkitektur. Idealet var en opdeling af haven i flere små rum, og inspireret af funktionalistisk arkitek-

tur i mellemkrigstiden kom lys og frisk luft i centrum.

Nyttehaven fik op gennem 1900-tallet skrumpesygge. Det hang sammen med flere ting. Haven var kvindernes territorium, og da de i efterkrigstiden kom ud på arbejdsmarkedet, blev der mindre tid til haven. Dette forstærkedes af, at der kom køleskabe og fryser ind i hjemmene, som kunne forsyne husholdningen med grøntsager året rundt, og velstandsstigningen mindskede nyttehavens økonomiske betydning.

Have til gammelt landarbejderhus på Mønvej - huset er formodentlig fra omkring 1800 - med et ældre æbletræ, græsplæne og en nyttehave, der endnu holder stand

Som et paradoks fulgtes den stigende velstand generelt af et faldende udbud af plantearter. Der er i dag færre arter på planteskolerne end for 100 år siden. Det hænger sammen med moderne produktionsmetoder og specialisering – færre arter men flere af dem til en billigere penge.

Et godt eksempel på fordelene og ulemperne ved det system er bambussen. Planteskolerne solgte én art i mængder i efterkrigstiden, og da det 20. århundrede takkede af, kunne man over alt i landet se at bambusserne også

opgav ævred. I dag kan man mange steder se stubbene fra denne fjernøstlige æstetik eller se bambushække, der ikke længere står vagt om andet end deres egen død.

For nylig spurgte redaktøren af havebladet "Haven" om der fandtes en særlig dansk havekultur. Her kan bambussen tjene som én indgang til spørgsmålet. Inspirationen for det fjernøstlige kan spores tilbage til bl.a. fransk malerkunst i sidste halvdel af 1800-tallet og videre frem moderne arkitekturs interesse for japansk enkelthed. Det er ikke

Udsigt fra Danmarks smukkeste beliggende planteskole i Ugledige

Japansk inspireret havemiljø med sten og en bambus, der har set bedre dage

særligt dansk. Inspirationen fra engelsk havearkitektur er heller ikke særlig dansk.

Her overfor er der i disse år en stigende interesse for det nationale, og hvis der er noget, man kan forbinde med Danmark, så er det æbletræer. Sådant var det i alt fald engang. I 1800-tallets frugthaver hang æblerne over det ganske land og modnede, som var de symboler på oplysning og fremskridt. På en frugtudstilling i København i slutningen af 1800-tallet blev der udstillet ikke mindre end 785 forskellige æblesorter. H.C.

Andersen tog dem med i "Der er et yndigt land":

Du danske friske strand,
hvor oldtids kæmpegrave
står mellem æblegård og humlehavn.
Dig elsker jeg! – Danmark, mit fædreland

I mellemkrigstiden opstod frugtavlensom et selvstændigt erhverv, men efter indmeldingen i EF forsvandt den hjemlige produktion næsten. Nu ser æblet imidlertid ud til at få en renæssance.

Stynede popler ved Nysø. Popler leverede brændsel og materiale til gærder i bondesamfundet. I disse år oplever pilefletningen en renæssance i parcel- og villahaverne

Ritt Bjerregaards plantage på Midtsjælland med økologiske æbler har været i medie billedet i lang tid ligesom Else Marie Boyhus bøger om grøntsager og æbler. Senest ankomne er kokken Claus Meyers æbleeddiker og æbleproduktion på Lilleø fulgt op af nordsjællandske Per Kølsters bog om æbler og nu også Møns'ske Karen Syberg bog om æblets historie. Hertil kommer en nyere dansk produktion af cider, æblesmør, æblesennep, syltetøj sødet med æblesaft m.m. Og som bekendt er æblet ikke bare gammelt dansk. Det er også så sundt, at bare ét af dem om dagen er nok til at holde lægen væk – hvis man kan ramme ham.

På samme måde som med æblerne er der en ny interesse for den gamle pilefletning, som bruges til skelsættende nabo-hegn, gærde omkring nyttehaven, kurveflet, til kurser i fletteteknik, som smuk vægkunst m.m. I 1800-tallet havde hver sin landsby sin kurvefletter. Det var et erhverv for den fattige del af landbefolkningen, og et typisk dansk landskab handlede bl.a. om de stynede træer, som leverede materialet til arbejdet med at flette.

Som noget relativt nyt kan man mange steder se, at hækken foran villaen fjer-

nes, og forhaven dermed åbner sig mod verden. Sådan har det længe været i Sverige, hvor høje hække er suspekter. Der er oven i købet faldet dom i Helsingborg underret om, at en svensk normalhæk er 150 cm høj. I Danmark siger hegnsloven, at naboen først har lov at klage, når hækken kommer over 180 cm. Forhavens overgangsrum mellem ude og inde viser således forskelle i national jura og mentalitet. I England kan hækkene og murene ikke blive høje nok. Der er haven en tilflugt fra verden - my home is my castle.

At hvile i et indtryk

Som noget havemæssigt nyt skal nævnes terapihaven. Hvor den klassiske nyttehave var for maven, er denne for sjælen - den er en mental nyttehave. Den har længe været anvendt i USA, Canada, Norge og Sverige som led i en behandling af bl.a. hårdt ramte stresspatienter. Nu er den også på vej i Danmark.

Det typiske for en terapihave er roen, harmonien og overskueligheden - vi kan hvile i dens indtryk, som den svenske professor Patrik Grahn siger. Det understøttes i bredere forstand af et

projekt som Skov og Landskab ved Landbohøjskolen lige har færdiggjort – tid i det grønne er godt for sjælen er en af konklusionerne.

Og så er der penge i roen. Sidste års turisttema på Møn var som bekendt "Lyden af stilhed" med opsætning af sponsorerede "Tænkebænke".

Alt andet lige betyder det, at f.eks.

Præstø og omegn er et afstresnings område. Mange tilflyttere nævner da

også udtrykkelig naturen og roen som en afgørende kvalitet i deres ny liv, og tilflyttere er et typisk element i disse års lokale historie (I 1930 udgjorde 70 % af befolkningen tilflyttere - i 1950 var procenten steget til 78). Det er især kommet Møn og Præstø til gode. De er de eneste områder på Sydsjælland, der *ikke* affolkes i disse år.

Tilflytterne er typisk oppe i årene og har måske lidt penge på kistebunden

opnået ved udveksling af et dyrt hus i byen og med et billigere på landet. En tur på Adelgade synliggør, hvad friværderne bl.a. omsættes til. Skjold Burne bugner af gode og dyre vine, i Lekaf sælges eksklusive olivenolier, dyre balsamicoeddiker, diverse kvalitetskaffer, chokolade m.m. og hos Super Best er

der flere livsstilsblade på soklen end i et almindeligt supermarked i København.

Haven og konsum

Pt. er haven især centreret om konsum iscenesat af udestuer, udekøkkener, grill i forskellige udgaver – ikke mindst We-

Præsto i al sin grønne magt og våde vælde. Den gamle ud- og indskibningshavns erhvervsskibe er erstattet af lystsejlere— fritid erstatter arbejde og tilflyttere de fastboende.

beren. Den moderne have er generelt et billede på et samfund i bevægelse – i den ene ende står en udgået japansk bambus sammen med en eksotisk krydderurt – thailandsk basilikum måske, i den anden et nyt dansk æbletræ og på terrassen syder lidt nationalt kød – der er gris på grillen. I udestuen ligger et illustreret haveblad og på TV er Søren Rye i gang med endnu en østjysk-Søren-direkte-Rye-udsendelse. Eller måske er

det Camilla Plum i Nordsjælland, der demonstrerer, hvordan man selv former sine planter – en hjemmerullet fremgangsmåde der harmonerer med 1800-tallets selvforsynende landbohaver. I carporten damper bilen af efter dagens pendling. Husets bedste vin står på bordet, og det er tid at hive proppen op. Haven er ikke det værste man har. Skål!

Else Marie Boyhus: Grøntsager – en

Med sådan en beliggenhed behøves ikke de store indgreb for at forskønne haven. Landarbejderhus ved Ugledige sø

Afslapning i det grønne

Kilder

køkkenhistorie

Palle Ove Christiansen: Landsbyliv
Dansk Kulturhistorisk Opslagsværk
H. Hertel: Det kongelige danske Land-
husholdningsselskabs historie, bind VI
Klaus Holm : Vækst og Idyl. Præstø i
1900-tallet.

[http://www.leaderplus.dk/log/
billeder/FalsterMoenSydsjaelland.pdf](http://www.leaderplus.dk/log/billeder/FalsterMoenSydsjaelland.pdf)

Per Kølster: Æbler

C. Mathiesen: Dansk Frugt fra 1913

Lotte Möller: Havens Natur

Helle Ravn: Havetid. Den almindelige
danske have - kulturhistorisk set.

Sociologi 4/8 december 1997. Madkul-
tur

Axel Steensberg: Dagligliv i Danmark.
bd. 2, 1720-1790

Havearkitekt Johannes Tholle skrev i
mellemkrigstiden om landbohaven i
historiske årbøger – Præstø (1926),
Thisted, Ribe, Fyn, Midtjylland, Frede-
riksberg . Han har udgivet bogen Bon-
dehaven.

Hvorfor nu det...!!

Ove Rye Jørgensen

Allerførst vil vi fra redaktionen beklage, at vi ikke var opmærksomme på, at denne store ændring af bladets layout og ikke mindst navneskiftet, burde forklares.

I 2006 udkom bladet ikke, til stor frustration for os alle og ikke mindst lederen af Præstø Lokalarkiv Bent Mortensen. Bent, der jo også var ansvarshavende for bladet, havde igennem flere år kørt parløb med Ralf Søgård Mortensen om at fremstille bladet, men da Ralf blev syg, blev bladet desværre nedprioriteret på grund af andre presserende opgaver på arkivet. Men en løsning måtte der findes. I slutningen af 2006 dannedes derfor en ny redaktionsgruppe bestående af Lis Rathsach, Elsie Bjørklund, Sanne Larsen og Ove Rye Jørgensen. Sanne er siden overgået til andre opgaver i arkivet og Hans Chr. Thomsen er derfor indtrådt i hendes sted. Så med nye mennesker, nye ideer, men med respekt for det

eksisterende blad og dets læsere, gik det nye team i gang. Vi var enige i at bladet skulle ændres og gøres mere synligt. Vi mener, at et mere moderne layout vil ”sælge” bladet bedre og dermed få et større antal læsere og historisk interesserede lokale borgere. Oplaget vil vi også forsøge at øge, således at bladet f.eks. vil kunne findes som et ”gratis” eksemplar med girokort indlagt til indmeldelse i Præstø Lokalhistoriske Forening på Biblioteket, Turistinformation og andre synlige steder. Så efter forskellige forslag i gruppen, besluttede vi, som det første, at ændre bladets navn til **Præstø Lokalhistorie**, for det er jo Præstøs gamle kommuneområde med dets historie, det drejer sig om, og vi besluttede, at for/bagside fremover skal være i farver. Farver i resten af bladet, er et økonomisk spørgsmål.

Som noget nyt, vil vi også bringe et foto af den enkelte artikels forfatter med navn, ikke af forfængelighed, men som en oplysning for den interesserede læser.

Arrangementer

Lokalhistorisk Forening arrangerer:

Fredag d. 5.ktober kl.12,30 Tur til Geocenter Møn i egne biler med samkørsel fra Biblioteket. Entre 90kr.,men ved minimum 10 personer er den 65kr., så tag eftermiddagskaffen med og mød talstærkt op.

Mandag d. 12.november, kl.19,30 Erindringsaften med Ole Hansen, om året 1913 i Præstø. Det er i Bernhard.

Torsdag d. 17.januar kl.19,30 Landsbyen der flyttede. Foredrag af Jens Beck om Tappernøje der flyttede op til hovedvejen. Det er i Bernhard

Torsdag d. 6.marts kl.19,30 Generalforsamling i Bernhard. Efterfølgende skal vi høre om vandmøllerne omkring Præstø. Det er tænkt som et oplæg til vores forsommertur i egne biler engang i maj.

Så har vi lyst til at genoptage vore aftenvandringer i landsbyerne i Præstø gamle kommune. Vi vil lægge ud med en landsbyvandring i Stavreby en aften i juni.

NB: Vi beder jer om straks at sætte X ved datoerne i jeres kalender, det er for dyrt for os at sende ”huskebreve” ud.

På bestyrelsens vegne

Dorthe Worsøe

Lokalhistorisk Arkiv arrangerer:

Arkivernes dag, lørdag d. 10.november kl.10-13.

Emnet i år er ”Mennesket i Arkivet”, og foregår på Præstø Lokalarkiv

Præstø Lokalhistoriske Arkiv

Fmd. Lis Rathsach, Hjørnehusvej 21,
4720 Præstø. Tlf.: 5599 2626,
E-mail: lis.rathsach@c.dk

Arkivleder Bent U. Mortensen,
Spurvevej 9, 4720 Præstø.
Tlf. 5599 1755, E-mail: beum@dbmail.dk

Styrelsesmedl. Elsie Björklund,
Ellerødvej 44, Ørslev, 4760 Vordingborg
Tlf. 5598 5068.
E-mail: trolldbj@mail.tele.dk

Styrelsesmedl. Ove Rye Jørgensen, Ug-
ledigevej 19, 4720 Præstø. Tlf. 5599 6016.
E-mail: overye@post.tele.dk

Styrelsesmedl. Sanne Bolvig Larsen,
Egelyvej 3A, 4720 Præstø. Tlf. 5599 3068.
E-mail: boluig@larsen.mail.dk

Styrelses medl. Knud Skovbæk,
Nihøjvej 8, 4720 Præstø. Tlf. 5599 6142
E-mail: knud.skovbaek@digtele.dk.

**Styrelsesmedl. (For Lokalhistorisk For-
ening) Ole E. Hansen**, Ved Gadekæret
2, Skibinge. 4720 Præstø Tlf. 5599 1464

Arkivets åbningstider:
Mandag kl.17—19 og
1. lørdag i måneden kl.10—13
Lindevej 45, 4720 Præstø Tlf.: 5536 3109
E-mail lokalarkiv@praesto.dk

Lokalhistorisk Forening for Præstø

Fmd. Dorte Worsøe, Faksevej 8, 4720
Præstø. Tlf. 5599 3724.
E-mail: lystskovhuset@mail.dk

Næstfmd. Ole E. Hansen, Ved Gadekæ-
ret 2, Skibinge. 4720 Præstø Tlf. 5599 1464

Kasserer Knud Holm Nielsen, Havnevej
12, 4720 Præstø. Tlf. 5599 1895. E-mail:
knuboholm@yahoo.dk

Best.mdl. Gurli Nielsen, Hestehavevej
77, 4720 Præstø. Tlf. 5599 1416

Best.medl. Lise Topp, Adelgade 59,
4720 Præstø Tlf. 5478 1607

Suppl. Inge Knudsen, Jernbanevej 14
st.tv., 4720 Præstø. Tlf. 5672 5161.
E-mail: wesse@lic-mail.dk

Suppl. Bodil Møller, Juulsvej 33, Præstø.
Tlf. 5599 3555

Medredaktør af ”Præstø Lokalhistorie”:
Hans Chr. Thomsen, Egestræde 3, Ski-
binge. 4720 Præstø Tlf.: 5599 1494.
E-mail: hctka@mail.dk

